הנודר מן הירק וכו' ורבי עקיבא אוסר. דקסבר דילועין בכלל ירק: **אלא דילועין.** מכלל דלאו מינייה הוא: **לא מצאתי אלא קיטניות.** בתמיה. כלומר להכי לא קאמר ליה אלא דילועין מכלל דדילועין מיניה הוא ולא מין קיטנית: **פול המצרי לח.** הוי מין ירק: **ומותר ביבש.** שהוא מין דגן: **גמ' אמאי אוסר ר"ע הא מן ירק נדר.** ודילועין לא איקרי ירק: **ירקי קדירה עלי.** ודילועין בכלל ירקי קדירה הן שהרי מתבשלין בקדירה: **ודילמא.** האי דקאמר ירקי קדירה עלי ירק הנאכל בקדירה עלי קאמר כגון שומים ובצלים שהן נאכלים בקדירה שנותנין אותן בקדירה כדי ליתן טעם בתבשיל: **כאומר ירק המתבשל בקדירה.** דדילועין נמי הן מתבשלין בקדירה ונותנין אותן בשביל תבשיל אבל שומין אין נותנין אותן אלא בשביל טעם ולהכי ר"ע אוסר: **דצריך שלוחא לאימלוכי עליה.** כגון דילועין כי אמר לשלוחו קח לי ירק אינו מבינ לו דילועין אלא אומר לו מצאתי אלא דילועין ומימלוך עליה וקאמר ליה דרוצה אתה שאביא לך דילועין וכהאי גוונא לאו מינייה לפיכך כי נדר ביירק מותר בדילועין: **ורבי עקיבא סבר כו'.** מדקאמר ליה לא מצאתי אלא דילועין ולא אמר לא מצאתי אלא קיטנית אלמא דילועין מין ירק הוא: **מודה רבי עקיבא.** תע"ג דאוסר בדילועין אם אבל דילועין אינו לוקה דקסבר ליכא מלקות דלא יחל דברו הוא וצריך לאימלוכי ביה עלה: **מתניתין.** דמעיקר דשלוח מעל דלא כר"ע דקתני סיפא לא עשה שליחותו שליח מעל: **אמר לשלוחו תן בשר לאורחים ונתן להם בבד שליח מעל.** דלא עשה שליחותו דאין בבד בכלל בשר: **ואי ר"ע.** הא אמר בבד בכלל בשר הוי דמיתא דמימלוך עליה שליח מייניה הוא וה"נ תע"ג דלא אימלוך השתא אורחים הוא לאימלוכי דכי אמר לו תן בשר לאורחים ולא היה לו בשר אלא בבד דרכו לומר אין לי אלא בבד וכמאן דמימלוך דמי: **למעול בעל הבית.** דהא עשה שליחותו:

הנודר מן הירק וכו' ורבי עקיבא אוסר. דקסבר דילועין בכלל ירק: **אלא דילועין.** מכלל דלאו מינייה הוא: **לא מצאתי אלא קיטניות.** בתמיה. כלומר להכי לא קאמר ליה אלא דילועין מכלל דדילועין מיניה הוא ולא מין קיטנית: **פול המצרי לח.** הוי מין ירק: **ומותר ביבש.** שהוא מין דגן: **גמ' אמאי אוסר ר"ע הא מן ירק נדר.** ודילועין לא איקרי ירק: **ירקי קדירה עלי.** ודילועין בכלל ירקי קדירה הן שהרי מתבשלין בקדירה: **ודילמא.** האי דקאמר ירקי קדירה עלי ירק הנאכל בקדירה עלי קאמר כגון שומים ובצלים שהן נאכלים בקדירה שנותנין אותן בקדירה כדי ליתן טעם בתבשיל: **כאומר ירק המתבשל בקדירה.** דדילועין נמי הן מתבשלין בקדירה ונותנין אותן בשביל תבשיל אבל שומין אין נותנין אותן אלא בשביל טעם ולהכי ר"ע אוסר: **דצריך שלוחא לאימלוכי עליה.** כגון דילועין כי אמר לשלוחו קח לי ירק אינו מבינ לו דילועין אלא אומר לו מצאתי אלא דילועין ומימלוך עליה וקאמר ליה דרוצה אתה שאביא לך דילועין וכהאי גוונא לאו מינייה לפיכך כי נדר ביירק מותר בדילועין: **ורבי עקיבא סבר כו'.** מדקאמר ליה לא מצאתי אלא דילועין ולא אמר לא מצאתי אלא קיטנית אלמא דילועין מין ירק הוא: **מודה רבי עקיבא.** תע"ג דאוסר בדילועין אם אבל דילועין אינו לוקה דקסבר ליכא מלקות דלא יחל דברו הוא וצריך לאימלוכי ביה עלה: **מתניתין.** דמעיקר דשלוח מעל דלא כר"ע דקתני סיפא לא עשה שליחותו שליח מעל: **אמר לשלוחו תן בשר לאורחים ונתן להם בבד שליח מעל.** דלא עשה שליחותו דאין בבד בכלל בשר: **ואי ר"ע.** הא אמר בבד בכלל בשר הוי דמיתא דמימלוך עליה שליח מייניה הוא וה"נ תע"ג דלא אימלוך השתא אורחים הוא לאימלוכי דכי אמר לו תן בשר לאורחים ולא היה לו בשר אלא בבד דרכו לומר אין לי אלא בבד וכמאן דמימלוך דמי: **למעול בעל הבית.** דהא עשה שליחותו:

הנודר מן הירק מותר בדלועין ורבי עקיבא אוסר אמרו לו לרבי עקיבא והלא אומר אדם לשלוחו קח לי ירק והוא אומר לא מצאתי אלא דלועין אמר להם כן הדבר או שמא אומר הוא לא מצאתי אלא קיטנית אלא שהדלועין בכלל ירק וקיטנית אינו בכלל ירק ואסור בפול המצרי לח ומותר ביבש: **גמ' הנודר מן הירק כו':** והא מן ירק נדר אמר עולא באומר ירקי קדירה עלי ודילמא ירק הנאכל בקדרה קאמר באומר ירק המתבשל בקדרה עלי במאי קא מיפלגי רבנן סברי כל מילתא דצריך שליחא לאמלוכי עלה לאו מינייה הוא ורבי עקיבא סבר כל מילתא דמימלוך שליחא עלה מינייה הוא אמר אביי מודה רבי עקיבא לענין מלקות שאינו לוקה תנן התם השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל לא עשה שליחותו שליח מעל מאן תנא אמר רב חסדא מתניתין דלא כרבי עקיבא דתנן כיצד אמר לו תן בשר לאורחים ונתן להם בבד תן בבד ונתן להם בשר השליח מעל ואי רבי עקיבא הא א"ר עקיבא כל מילתא דמימלוך עלה שליח מינייה הוא למעול בעל הבית ולא למעול שליח אמר אביי אפילו תימא רבי עקיבא מי

אסור בפרי האדמה אמר ירק קדרה עלי אסור בפירות האדמה הנאים להכשיר המאכל כשומים ובצלים ומותר בדלועין אמר ירק המתבשל בקדרה עלי אסור בכל פירות האדמה דמימלוך שליחא עלייהו כי אמר ליה משלח ירק. ואית דמפרשי והא מן ירק נדר דשתם ירק נאכל כמות שהוא מי ואמר עולא באומר ירקי קדרה עלי דכיון דאמר הכי אפילו ירק המתבשל בכלל ודילמא ירק הנאכל בקדרה קאמר דכיון דשתם ירק נאכל כמות שהוא מי ואמר ירקי

קדרה לרבויי אתא ירק הנאכל מי ובקדרה כגון שומים וחזרת אבל דילועין שאין נאכלין חיים כלל לא ופרקינן [ירק] המתבשל בקדרה עלי דכיון דאמר המתבשל משמע הגך דבעו בשול טובא ואין דרכן לאכלן חיים כדלועין. ונמצא עכשיו לפי דרך זה דנודר מן הירק אסור בירק הנאכל כמות שהוא מי בלבד ומותר בכל מה שמתבשל תע"פ שלפעמים נאכל מי אמר ירקי קדרה עלי אסור אף באותן שנאכלין חיים ומבושלין אבל לא באותן שאין נאכלין אלא מבושלין אמר ירק המתבשל בקדרה אסור אף באותן שאין נאכלין בלא בשול: **אמר אביי מודה ר"ע לענין מלקות שאינו לוקה.** דכיון דדלועין לא משתמעי בהדיא אלא מרבויא דליסניה תע"ג דממלוך שליחא עליה לא מתסרי בודאי אלא מספיקא הילכך לא לקי: **תנן התם.** מתני' היא במסכת מעילה (ד' כ.): **השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל.** דלתע"ג דקיי"ל אין שליח לדבר עבירה שאני מעילה דילפינן מטא מטא מתרומה כדאיתא בפ"ב דקדושין (דף מב:): **לא עשה שליחותו שליח מעל.** דלתדעתא דנפשיה קעביד: **מאן תנא אמר רב חסדא מתניתין.** כולה דלא כר' עקיבא כלומר מאן תנא האי דתפרש ואזיל דאמר לו תן בשר לאורחים ונתן להם בבד מיקרי לא עשה שליחותו דלא כרבי עקיבא דהא תנן תן בשר לאורחים וכו' סיפא דהכיא השליח שעשה שליחותו היא ומסיפא קאמר דאתיא דלא כר"ע דאילו רישא ודאי דברי הכל היא אבל סיפא דהוא פירושא דרישא דלא כרבי עקיבא הא אמר דכל מילתא דמימלוך שליח מינייה הוא והא עביד דמימלוך מבשר לבבד הלכך עשה שליחותו מיקרי ולמעול בעל הבית דתמרינן לעיל דמודה רבי עקיבא לענין מלקות שאינו לוקה הא פריש דדוקא במידי דלא משתמע אלא מרבויא כדלועין אבל בבד מכלל בשר [משתמע] בלא ריבויא הילכך כי אמר ליה בעל הבית תן להם בשר ונתן להם בבד למעול בעל הבית ולא למעול שליח:

מי

מי

מסורת הש"ס

(א) מולין קד. [מעילה כ:].
(ב) מעילה כ. כתובות לח: קידושין מב: מגילה י:.
(ג) [מעילה כ.].

הגהות הב"ח

(א) במשנה שתא לומר הוא לו לא:

גליון הש"ס

בהר"ן ד"ה אמר אביי מודה וכו' דדלועין לא משתמע. ע' מולין דף קד ע"א תד"ה הא שוף:

פירוש הרא"ש

הנודר מן הירק. יהוא אומר לא מצאתי אלא דלועין. ואם מין ירק הוא למה לא נקחו: **אסור בפול המצרי לח.** דלכולי עלמא מין ירק הוא: **גמ' והא מן ירק נדר.** ואמאי אסור כלעיל כגון אדם הוא ירק הנאכל חי: כלומר ירקי קדירה עלי: **ודילמא ירק הנאכל בקדירה.** ע"י כגיסת קדירה מתבגן האמה שהיה מוכנת ירק בקדירה וכלעיל כגון אדם יומר נקרא ירק מירק המתבשל בקדירה: ומשני שאמר בפירוש ירק המתבשל בקדירה: **מודה ר"ע לענין מלקות שאינו לוקה.** דלמומרא אסר ליה כיון שהשליח מלך עליו מ"מ כיון שאינו לוקה כלא המלכה לא בריר לן שהוא מינו: תנן התם. כמעילה: **השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל.** תע"ג דבכל המורה טולה אין שליח לדבר עבירה יפיקון לה כמעילה מטא מטא מתרומה דמתחיל ע"י שליח: **מאן תנא.** דסבר דבשיטי כל דהו ששיה השליח נמבטל הבליחות: ונתן להם בבד בר' השליח מעל. והאומר לשלוחו קנה לי בשר ולא מצא אלא בבד נמלך אם יקנהו:

עין משפט נר מצוה

א א ב ג מיי' פ"ט מהלי' נדרים הלי' י (עי' כ"מ) טוש"ע יו"ד סי' רז סעי' ד ה:
ב ד מיי' שם הלי' ט טוש"ע שם סעי' ד:
ג ה ו מיי' פ"ז מהלי' מעילה הלי' ח סמג עשין רי:

מוסף רש"י

הנודר מן הירק מותר בדלועין ורבי עקיבא אוסר. דקסבר מין אחד הן (מעילה כ.). **לא מצאתי אלא דלועין.** ואיני ליקחן מיד כשמוצאן, אלמא לא קרי ליה אינשי ירק, דהא האי ירק סתם קאמר ליה, ואי בכלל ירק הוא לא היה צריך לימלך (חולין קז.) אלמא מין דמימלך מינא אחריתא הוא להכי מותר בדלועין (מעילה כ.). **כן הדבר.** ומשם אני מביא ראיה שהוא מין ירק, שאילו לא מצא אלא קטניות לא היה משיבו לא מצאתי אלא קטניות, אלא לא מצאתי ירק, וכדלועין היה אומר לא מצאתי ירק אחר אלא דלועין, ולמה היה אומר כן אלא שיש לך ללמוד שהדלועים נקראים ירק ואין הקטניות בכלל ירק (חולין קז.) כלומר משם אני למד דאע"ג דמימלך חדא מילתא היא, כלום הוא אחר ואומר ירק לא מצאתי אלא קטניות, אלא היין דאמר לא מצאתי אלא דלועין ואינו אומר לא מצאתי אלא קטניות, אלמא דדלועין בכלל ירק הן ואע"ג דמימלך עלייהו שליחא, אבירא לה לרע"ב דחדא מילתא ליה ומעלה: **השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל.** בעל הבית שהיו בידיו משות הקדש ונתחלפו במעותיו ונתן בטעות לשליח ואמר לו קח לי מהם חלוק אי עלים, אם עשה שליחותו בעל הבית מעל (חגיגה י.) ומביא קרבן (מעילה (קדושין מב.). **לא עשה שליחותו.** אלא שינה ממה שאמר לו בעל הבית (מעילה כ.) שהיו אלו משות הקדש ונטה בטעות שכן של חולין ומטרו לשליח ליקח הכן חלוק וקנה הכן עלים, שליח מעל. ולא השלחו, שבדבר זה אינו שלוחו (קדושין מב.). **תן בשר.** של הקדש (מעילה כ.).

תוספות

הנודר מן הירק אסור כר"לועין. והוא אומר לא מצאתי אלא דלועין. ואין ליקחם מיד אלמא לא קרי להו אינשי ירק: אמר להם כך הדבר. כלומר משם אני מביא ראיה: אסור בפול המצרי. דלכולי עלמא הוי בכלל ירק: ומותר ביבש. דלא מיקרי ירק: והא מן ירק נדר. ולמה אסור בדלועין שהם פירי: כאומר ירקי קדירה עלי. כשדרכם לבשלם דרכם לבשלם: ודלמא ירק הנאכל בקדירה קאמר. כגון שומין ובצלים שהוא נאכל בקדירה כגון ליתן עשם בתבשיל: כאומר ירק המתבשל בקדירה. מפני שהוא קשה יקפבר ר"ע דלועין בכלל ירק המתבשלים בקדירה: ואינך לאימלוכי. דאין ליקח אותן בשתם (כיון) [בעד] דאימלך עליה: מודה היא לענין מלקות. כל יחל שאינו לוקה דמספקא ליה לר' דלועין בכלל ירק ומספיקא [לא] אמר למילקיה: תנן התם. פרק בתרא דמעילה (דף כ.): בפר"ב מעל. דגמרינן מטא מטא מתרומה מה התם ע"י שליח אף הכא ע"י שליח תע"ג דבעלמא אין שליח לדבר עבירה: ונתן להם בבד. דבבד לאו מין בשר הוי אמר לשלוחו קח לי בשר ולא מצא אלא בבד לא מימלך עליה וכששלחו לנקח בשר אינו אחר ואומר לא מצאתי אלא בבד אלא אומר לא מצאתי אלא בשר בבד [משמע] ונראה דלא קשה כלל דדוקא בדלועין דלאו ירק הוא אלא פירי מספקא ליה אבל בחדי אתרינא פשיטא ליה דימלך עליה ומיניה הוא ור"מ דהכיא הא דמשני מי לא מודה ר"ש דצריך לאימלוכי ביה ומן הדין הוא דאינו אומר אלא דמשמע דעל שליחו לוקה ול"נ דתע"ב שליח אמאי מעל כיון דמספקא ליה אם מינו [הוי לו] אינו מינו ת"ב עשה שליחותו ולכ"ע דוקא הפירות כך הוא מי לא מודה ר"ש דצריך לימלוכי ביה דבשם אין השליח לוקה אם אין שואל לנשלח אם יחפוץ הילכך בפירות כיון דשליח לא נמלך לא הוי עשה שליחותו ולכך מעל דשליח כי נמי הוי מינו לגמרי וקושיא דלמעול בעב"ב נתרץ בע"ב כמו שפירשתי והר"ם היה אומר דלמעול בעל הבית לאו דוקא אלא כלומר לא ימעול שליח ובדפרישית דשמא עשה שליחותו ומשני לא מודה דצריך לאימלוכי בפרישית:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com